

NAAR EEN NIEUWE MANTELZORG

Van strijd naar dans

Dans je met ons mee?

VAN STRIJD NAAR DANS

Een man van 60
die de zorg voor
zijn schoonvader
met dementie
op zich neemt.

Een vrouw van 40
die haar dochter
met autisme met
de beste zorgen
omringt.

Een student van 20
die dag en nacht voor
zijn zieke moeder
klaarstaat.

Mensen die aan mantelzorg doen, zijn niet onder één noemer te vatten. Voor sommigen is mantelzorg een bewuste keuze, voor anderen is er gewoon geen andere oplossing. Sommigen kennen alle regels en mogelijkheden, anderen beseffen niet eens dat ze aan mantelzorg doen.

Jong, oud, man, vrouw, student, werknemer, zelfstandige, gepensioneerd... Hoe divers deze groep ook is, ze hebben één ding gemeen: ze botsen allemaal

op heel wat moeilijkheden. Johnson & Johnson Family of Companies in Benelux, de Sociale InnovatieFabriek en Kennisland willen deze moeilijkheden en knelpunten aanpakken en vernieuwende oplossingen aanreiken.

Ze gingen hiervoor aan de slag met tien Belgische en negen Nederlandse sociaal innovatoren en sociaal ondernemers, die elk op hun eigen manier mantelzorg ondersteunen en als geen ander de problemen ervan kennen.

DANSEN
[dan-sen]
werkwoord

Vrij bewegen
op je eigen manier,
op je eigen ritme.

Soms leid je,
dan weer volg je.

Soms dans je alleen,
dan weer samen
met anderen.

Soms rust je even,
dan weer ga je er
energiek tegenaan.

Samen dromen de sociaal innovatoren en sociaal ondernemers over een nieuwe mantelzorg. Ze zetten zich hard in om die droom ook waar te maken. 'Zorgen voor' is dan niet langer een uitputtende en eenzame strijd, maar een dans. Waarin samenredzaamheid, gelijkwaardigheid, draagkracht, eenvoud en erkenning kernwoorden zijn.

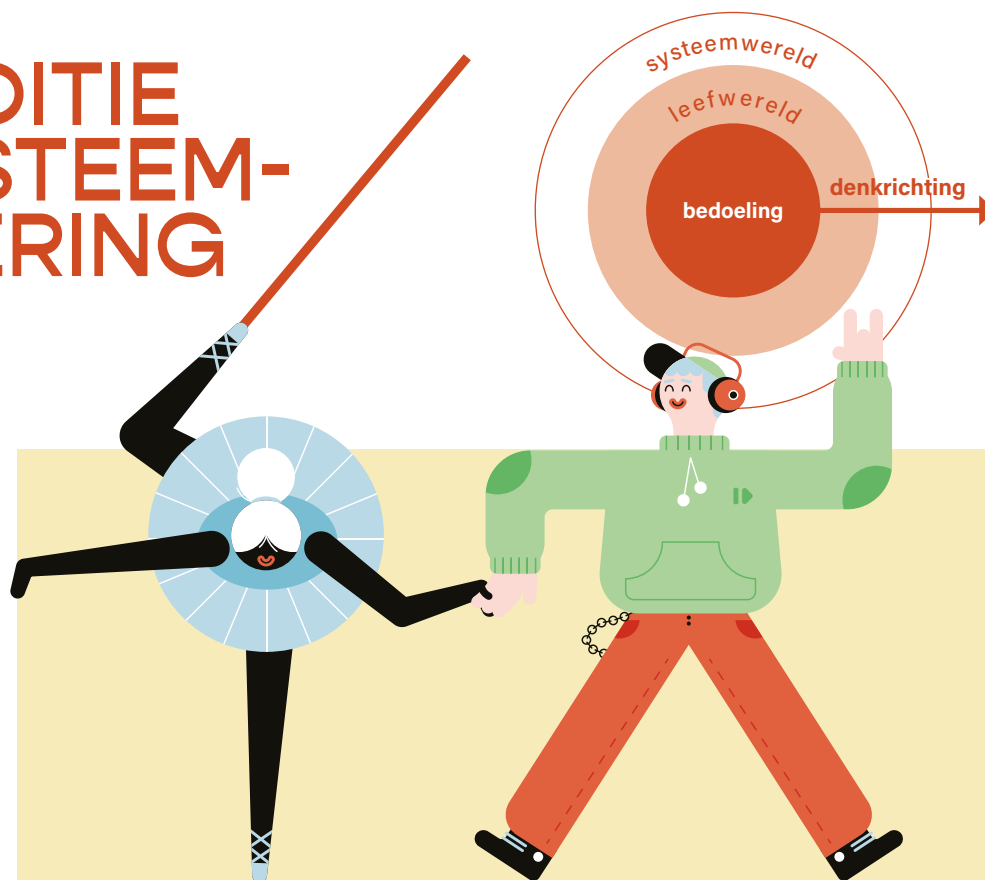
Deze publicatie wil die droom helpen realiseren. We nemen je graag mee op het pad dat we samen hebben afgelegd. Je ontdekt hier knelpunten en problemen, maar vooral oplossingen en aanbevelingen om een nieuw mantelzorgsysteem te creëren.

Mogen we deze dans van je?

VAN TRADITIE NAAR SYSTEEM- VERANDERING

De gezondheidszorg heeft de voorbije eeuwen een grote evolutie doorgemaakt. Oorspronkelijk bestond de zorg uit een voorloper van wat we vandaag mantelzorg noemen: er waren allerlei versnipperde initiatieven, lokaal georganiseerd vanuit de kerk of andere liefdadigheidsinitiatieven. Sinds de 19de eeuw evolueerden we meer naar een verzorgingsstaat waarbij de overheid de organisatie en coördinatie van de zorg op zich nam. Hierdoor ontstond een standaard zorgaanbod, met heel wat positieve resultaten: de volksgezondheid verbeterde, medicijnen werden goedkoper en de hele gezondheidszorg werd toegankelijker. De voorbije jaren is de maatschappij echter grondig veranderd. Patiënten willen meer inspraak en verlangen zorg op maat.

Vandaag is mantelzorg bieden niet evident. Steeds vaker wordt er een beroep gedaan op deze informele zorg, ook door overheden en de zorgsector. Alleen is mantelzorg absoluut niet ingebed in ons huidige zorgsysteem. Bovendien is het leven hectischer dan vroeger, gaan partners allebei uit werken, wonen mensen

verder uit elkaar... Ook die maatschappelijke evolutie verhoogt de druk op mantelzorg. Het wringt langs alle kanten.

Tijd voor een ommezwaai

Wat hebben we vandaag nodig om mantelzorg de ondersteuning te bieden die ze echt verdient? Een nieuwe premie, een extra maatregel, een bijkomend aanspreekpunt? Nee. Hoe goed het ook bedoeld is, we hebben iets anders nodig. Mantelzorg heeft een systeemverandering nodig. Systemen

kunnen we best uitleggen aan de hand van de *Verdraaide Organisaties* van Wouter Hart en Marius Buiting. In deze theorie wordt de wereld waarin we leven, waarin mensen hun bejaarde ouders bijstaan of hun zieke kinderen met de beste zorgen omringen, de leefwereld genoemd. Om het leven in deze leefwereld goed te laten verlopen, is er rond die leefwereld een systeemwereld gecreëerd. Dit is geen tastbare wereld, maar wel een geheel van afspraken en regels, van beleid en verantwoording.

Willen we in de leefwereld een bepaald doel bereiken, dan is het bestaan van een systeemwereld essentieel. Maar het is net in die systeemwereld dat het bij mantelzorg fout loopt. Het systeem helpt mantelzorgers niet meer om hun doel te bereiken, maar vormt eerder een obstakel.

Het doel voorop

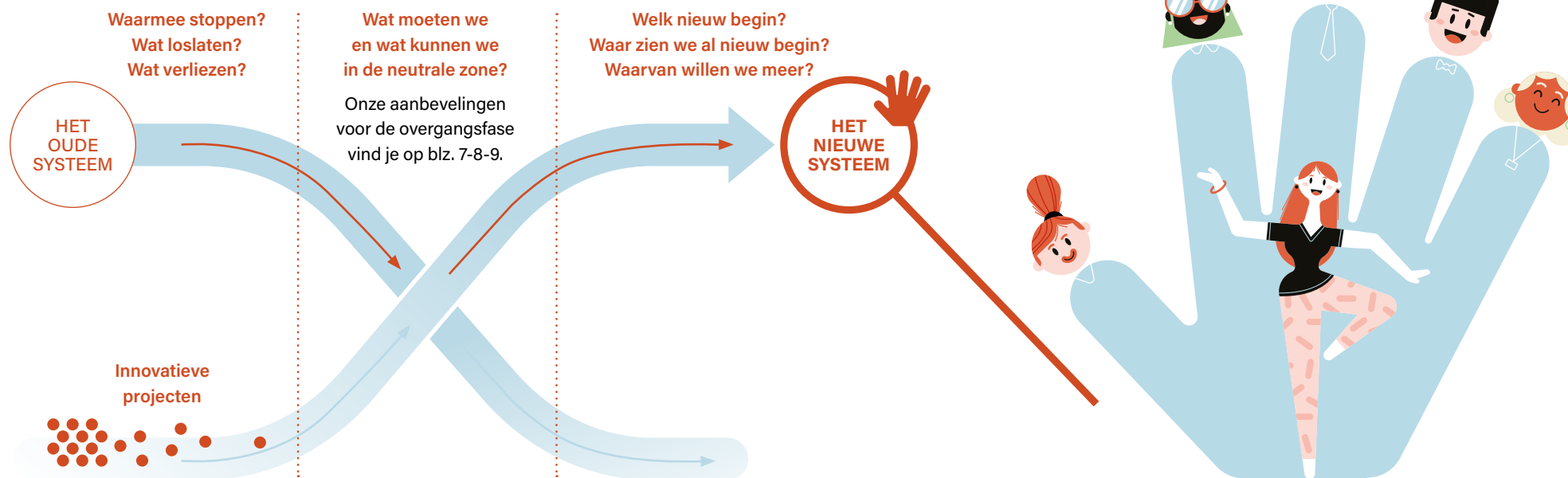
Maar wat als we dat hele systeem nu eens omgekeerd zouden bekijken, en het doel als vertrekpunt zouden nemen, in plaats van te vertrekken van het bestaande zorgsysteem, arbeidsstelsel, woonsysteem ...? Wat als we de systemen in en rond mantelzorg zo ontwerpen dat ze mantelzorg vergemakkelijken, ondersteunen en waarderen, in plaats van verhinderen? Vanuit het doel en de leefwereld kunnen we dan de systeemwereld organiseren, en afspraken maken over hoe we in de leefwereld actie kunnen ondernemen.

Dat is exact wat de sociaal innovatoren en sociaal ondernemers doen. Ze ontwikkelen alternatieven voor het bestaande systeem en zetten het doel van de mantelzorg weer centraal. Hoe kan mantelzorg ondersteund en erkend worden? Hoe ziet dat er dan uit, en hoe kan je je als sector of overheid laten inspireren door deze innovatieve praktijken?

VIJF BEWEGINGEN NAAR EEN NIEUWE MANTELZORG

Hoe veranderen we het mantelzorgsysteem?

Hoe ziet de mantelzorg van morgen eruit?
Welke oplossingen zien we voor de knelpunten van vandaag? Onze droom is dat mantelzorg een evidentie is, dat iedereen de waarde van mantelzorg erkent en dat alle actoren van het systeem daaraan meewerken. Dat is het toekomstbeeld waar wij collectief voor willen gaan.

Deze X-curve toont hoe systeemverandering verloopt.

Links — Het oude systeem (linksboven) vertoont steeds meer scheuren en het wordt duidelijk dat we met bepaalde manieren van werken moeten stoppen. Ondertussen ontstaan er kleinere

innovatieve projecten (linksonder). Dat zijn de 19 sociale innovaties en sociale ondernemingen van het traject. Door de handen in elkaar te slaan en elkaar te versterken, krijgen we meer impact.

Rechts — Met de innovatieve projecten formuleren we een duidelijk **toekomst-**

beeld, in vijf thema's (blz. 4-5-6). We werken hard om dat te realiseren en behalen ook successen, maar we kunnen het niet alleen. Bouwen aan dat nieuwe systeem, dat moet samen met andere actoren.

Midden — In de neutrale zone vindt de overgang plaats tussen het oude en het

nieuwe systeem. Onze kleine projecten winnen aan kracht en draagvlak. Wat kunnen we nu al doen om het systeem te doen kantelen? Daarvoor formuleren we onze **aanbevelingen** (blz. 7-8-9-10), waarvoor we ook op jou rekenen.

De X-curve is een concept van prof. Derk Loorbach van Drift for transition.

VIJF MAAL VAN — NAAR

**Het resultaat van onze
brainstorm over de toekomst?
Vijf bewegingen.**

**Vijf cruciale veranderingen
die mantelzorgers heel erg
nodig hebben.**

**Vijf evoluties die van mantel-
zorg niet langer een strijd,
maar een dans maken.**

WAARDECREATIE

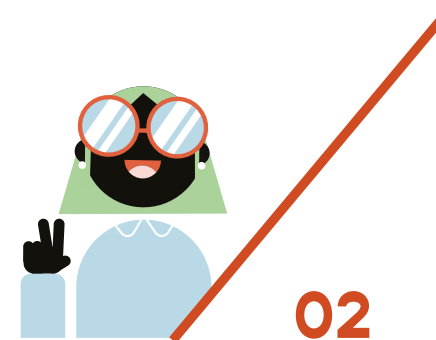

Van randfenomeen naar waardecreatie

Mensen die aan mantelzorg doen, zijn van groot belang. Ze creëren waarde op meerdere niveaus. Aan de persoon die ze verzorgen, bieden ze zorg op maat. Voor zichzelf creëren ze een betekenisvolle rol. Door deels de taak van de professionele zorgverlening over te nemen, creëren ze ook waarde voor de maatschappij.

Toch wordt hun waarde zelden erkend en wordt vergeten dat mantelzorgers ook nog een eigen leven hebben. Al te vaak schuiven ze hun professionele ambities en ontspanningsmomenten opzij om voor iemand anders te zorgen. Dit maakt hen kwetsbaar, op verschillende gebieden, terwijl ze juist erkenning verdienen voor de waarde die ze creëren.

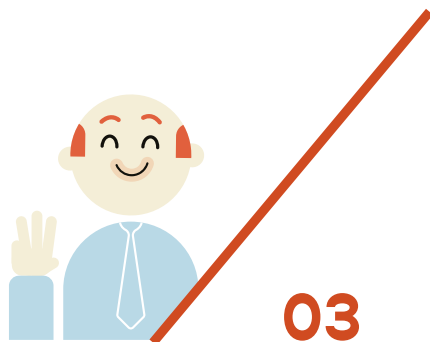
VOLWAARDIGE PARTNER

Van ondergeschikte naar volwaardige partner

Onze gezondheidszorg evolueert stilaan van een gestandaardiseerd aanbod naar zorg op maat. Alleen is het differentiëren en het flexibel maken van de zorg een complexe operatie, waarbij het belang en de bijdrage van mantelzorg niet kan onderschat worden.

Mantelzorgers moeten nóg meer betrokken worden in de zorg en gezien worden als een volwaardige partij naast de professionele gezondheidszorg. Vaak is de rol of verwachting van de mantelzorger in het zorgproces niet helemaal duidelijk of is er nood aan meer overleg. Mantelzorg is een evenwaardige en waardevolle aanvulling op de professionele zorg en moet dus als volwaardig deel van de gezondheidszorg erkend worden.

Van individuele inzet naar collectieve verantwoordelijkheid

Mantelzorgers vinden het vanzelfsprekend om te helpen en beseffen vaak niet dat ze aan mantelzorg doen. Op het moment dat de zorg te zwaar wordt of ze door hun financiële of mentale reserves heen zitten, weten ze niet goed waar ze kunnen aankloppen om hulp te vragen.

Door over te stappen van zelfredzaamheid naar samenredzaamheid, wordt niet alleen de patiënt of cliënt, maar ook de mantelzorger beter omringd. Niet alleen binnen de gezondheidszorg moet er meer aandacht zijn voor mantelzorg. Ook algemeen is er nood aan meer bewustzijn: binnen families, bij werkgevers, scholen en andere domeinen in de maatschappij. Daarnaast moeten we mantelzorgers zelf bewuster maken over hun rol, waarde, rechten, en de ondersteuning die ze kunnen krijgen.

Van versplinterd aanbod naar integrale aanpak

Mantelzorgers botsen vaak op een muur van vragen. Welke regelingen kunnen ze treffen met hun werkgever of hun school? Wanneer hebben ze recht op financiële steun? Wat als ze hun huis moeten verbouwen in het kader van mantelzorg? Hoe kunnen ze hun zorg afstemmen op de formele zorg? Voor elke vraag moeten ze ergens anders aankloppen, als ze al niet verloren lopen in een jungle van informatie en regeltjes.

In plaats van de huidige versplintering hebben mantelzorgers nood aan een integrale en vraaggestuurde aanpak. Mantelzorg heeft een integrale impact op iemands leven: werken, wonen, vrije tijd, financiële ondersteuning ... Louter losstaande oplossingen bieden weinig soelaas: op al die verschillende domeinen moeten tegelijk stappen gezet worden. Het vertrekpunt van die allesomvattende aanpak is de veelheid en diversiteit aan vragen van de mantelzorger zelf.

Van onzichtbaar naar erkenning

Er zijn heel wat meer mensen die aan mantelzorg doen dan we ons realiseren. Soms beseffen ze het zelf niet eens. Hoe komt het dat een zorg die zo waardevol is, zo verstopt blijft?

De eerste stappen op weg naar erkenning zijn al gezet. Alleen zijn de procedures erg omslachtig: ze vragen vaak heel wat administratief werk, wat niet in verhouding staat tot de waarde van de ondersteuning. Bovendien zijn de inspanningen niet gecoördineerd. Als je door één instantie erkend wordt als mantelzorger, is er geen garantie dat een andere instantie je ook die erkenning toekent.

De erkenning geeft mantelzorgers een stem in het debat. Zo kunnen ze het gesprek aangaan met hun werkgevers, school of andere instanties. Laat ons ook onze collega's, mede-studenten, burens, familieleden die mantelzorgen, zien en erkennen.

VAN DROOM NAAR DAAD: AANBEVELINGEN

Mantelzorg moet in de toekomst onderdeel zijn van het dagelijkse leven. Op school, in de vrije tijd, op de werkvloer, als ondernemer. Daar kunnen wij met z'n allen samen voor zorgen. Hieronder vind je onze gemeenschappelijke aanbevelingen, waar jij bij kan helpen. Er zijn nog veel andere initiatieven mogelijk, maar met deze lijst willen we alvast de dans openen.

We hebben onze concrete aanbevelingen samengevat in vijf thema's die als een rode draad door onze vraag naar verandering lopen. Vijf thema's die op maatschappelijk vlak moeten bekeken worden en waar elke speler of sector een rol in te spelen heeft.

Wat verwachten we van jou?

Wat kan jij in jouw sector, domein of organisatie concreet doen om de mantelzorg een duwtje in de rug te geven? Bij elke aanbeveling hieronder duiden we aan wie hier een rol in kan spelen.

Aan wie zijn deze aanbevelingen gericht?

Overheid

- nationale overheidsinstanties
- gewestelijke overheidsinstanties
- provinciale overheidsinstanties
- gemeentelijke overheidsinstanties

Zorg- en welzijnssector

- ziekenhuizen
- thuiszorg
- ziekenfondsen

- huisartsen
- eerstelijnszones
- welzijnsorganisaties
- zelfhulporganisaties
- patiëntenverenigingen

Mantelzorgorganisaties

- erkende mantelzorgorganisaties
- ondersteunende organisaties
- particuliere initiatieven

Werkgevers

- bedrijven
- werkgeversorganisaties
- vakbonden

Kennisinstellingen

- scholen
- universiteiten
- onderzoekers
- expertisecentra

Financiers

- zorgverzekeraars
- subsidieverleners
- stichtingen

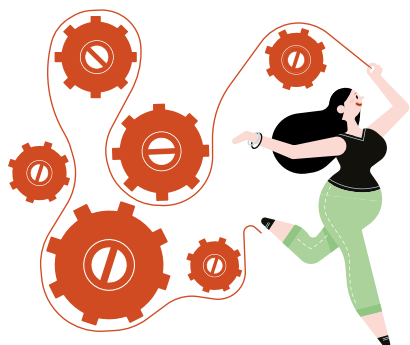
AANBEVELINGEN

DEEL 1

overheid	zorg- en welzijnssector	mantelzorg-organisaties	werkgevers	kennis-instellingen	financiers
----------	-------------------------	-------------------------	------------	---------------------	------------

Mantelzorg-deskundigheid	Investeer in opleiding, intervisie en coaching voor mantelzorgers.	v	v	v	v		v
	Benut bestaande methodieken en ontwikkel waar nodig nieuwe om mantelzorg in groep aan te pakken.	v	v	v			
	Organiseer en ondersteun kennisdeling: zorg dat bestaande ervaring, kennis en deskundigheid van mantelzorgers doorstromen naar andere actoren.	v	v	v		v	
	Luister van in het begin actief naar de noden van de mantelzorgers, en zoek en benut hun talenten.		v	v			
	Mantelzorgen vergt heel wat skills. Benoem en valoriseer ze in ontwikkelingsgesprekken, aanwervingen ... en bij de afstemming van formele en informele zorg.		v		v		

Erkenning van de waarde en de individuele situatie van elke mantelzorger	Neem de samenwerking tussen professionele zorg en mantelzorg formeel op in de visie over gezondheidszorg. Communiceer duidelijk over het belang, maak de nodige tijd vrij en investeer in een kwaliteitsvol overleg.	v	v	v			
	Neem mantelzorg nog meer op in opleidingen en vormingen van medisch en zorgpersoneel. Leer hen hoe zij mantelzorgers in het zorgtraject kunnen betrekken, hoe met hen te communiceren en hoe een gezamenlijk beslissingsproces mogelijk te maken.	v	v			v	
	Hou rekening met de diversiteit van mantelzorgers. Niet iedereen kan op dezelfde manier bereikt of aangesproken worden. Niet iedereen heeft dezelfde noden. Creëer ruimte voor een persoonlijke aanpak, op maat van de mantelzorger.	v	v	v			
	Ontwikkel een ruimer bewustzijn over mantelzorg, integreer mantelzorgondersteuning in alle levensdomeinen (leren, wonen, werken, vrije tijd ...) en vier de waarde en bijdrage van mantelzorg.	v	v	v	v	v	

AANBEVELINGEN

DEEL 2

overheid	zorg- en welzijnssector	mantelzorg-organisaties	werkgevers	kennis-instellingen	financiers
----------	-------------------------	-------------------------	------------	---------------------	------------

Ondersteuning work-life-balance van de mantelzorger	Maak een aangepast traject op school of op het werk mogelijk, op maat van de persoonlijke draagkracht van de mantelzorger.	v	v	v	v	v
	Maak werkgevers, bedrijven en onderwijsinstellingen bewust van de uitdagingen die aan mantelzorg verbonden zijn. Geef mantelzorgers, jong en oud, aandacht en waardering voor hun rol. Ondersteun hen in het vinden van een betere work-life-balance.	v		v	v	v
	Zorg ervoor dat mantelzorg een keuze is en geen verplichting door gebrek aan alternatief. Zorg voor voldoende budgetten en een goed geografisch verspreid professioneel aanbod.	v	v			

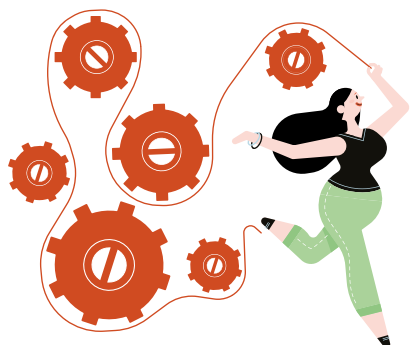
Vereenvoudiging van het systeem	Creëer fysieke en digitale aanspreekpunten voor mantelzorgers die toegankelijk en neutraal zijn, vraag en aanbod kunnen matchen, kunnen inspelen op individuele vragen en oog hebben voor psycho-sociale ondersteuning.		v	v		
	Er bestaan al heel wat initiatieven om mantelzorg te ondersteunen. Stel een onafhankelijke coördinator mantelzorg aan binnen de gemeente, die samenwerkingen tussen verschillende spelers kan aanzwengelen en begeleiden.	v				
	Maak het bestaande aanbod voor ondersteuning of financiering van mantelzorg toegankelijk en makkelijk doorzoekbaar. Benut de ervaring en deskundigheid van bestaande mantelzorgers om dit aanbod inzichtelijk en navigeerbaar te maken.	v	v	v	v	v

AANBEVELINGEN

DEEL 3

		overheid	zorg- en welzijnssector	mantelzorg-organisaties	werkgevers	kennis-instellingen	financiers
Ruimte voor innovatie	Investeer in belangrijke leemtes in de huidige ondersteuning, zoals palliatieve zorg voor kinderen, of respijtzorg in de thuisomgeving.	v	v	v		v	
	Betrek mantelzorgers bij innovaties binnen het beleid en de zorgverzekering. Betrek ook de atypische spelers bij mantelzorginnovaties, zoals ondernemers, handelaars, de technologische sector en ontwikkelaars ...	v	v	v			v
	Ondersteun en financier spelers die innovatieve producten en diensten voor mantelzorgers ontwikkelen, zoals Nederlandse zorgverzekeraars die een 'mantelzorgpolis' willen creëren of Belgische ontwikkelaars van een app die een automatische erkenning op alle beleidsniveaus regelt.	v	v				v
	Ontwikkel richtlijnen en diensten om 'beginners' maar ook ex-mantelzorgers te ondersteunen in de soms onverwachte, heftige transitie in hun leven die mantelzorg met zich meebrengt.			v			
	Zet in op digitale sociale innovatie. Ontwikkel en benut technologie om het takenpakket van de mantelzorger te verlichten en ruimte te laten voor een warme relatie tussen mantelzorger en zorgvrager.			v		v	v

SOCIAL GROW SESSIONS

Waarom een farmaceutisch bedrijf investeert in sociale innovatie

Voor Johnson & Johnson is het dit echter wel. Deze multinational doet zoveel meer dan medicijnen op de markt brengen. Als grootste gezondheidsbedrijf ter wereld wil het zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid opnemen en meewerken aan een nieuw gezondheidssysteem, dat niet enkel focust op de patiënt, maar waarde heeft voor de hele community.

Buiten de bubbel

Hiervoor wil Johnson & Johnson samenwerken met sociale innovatoren. Peggy Van Casteren, Head of Community Impact bij Johnson & Johnson Benelux, ziet het zo: "Voor ons is dat eigenlijk een logische keuze. We willen top zijn in innovatie, maar dat kan alleen als je ook buiten je bubbel kijkt. Er zit zoveel innovatie in sociaal ondernemerschap. Het gaat vaak veel verder dan innovatie, het gaat over systeemverandering. En dat is ook wat wij willen, maar dat kunnen we niet alleen. Alleen als je samenwerkt, krijg je een duurzame verandering voor de maatschappij"

Kruisbestuiving

Het farmaceutische bedrijf ging rond de tafel zitten met de Sociale InnovatieFabriek en zo ontstonden in 2016 de Social Grow Sessions.

Keek je vreemd op, toen je in de inleiding de naam Johnson & Johnson zag staan? Een farmaceutisch bedrijf dat meewerkt aan een onderzoek rond mantelzorg, het lijkt op het eerste gezicht niet vanzelfsprekend.

Wij willen top zijn in innovatie, maar dat kan alleen als je ook buiten je bubbel kijkt. Er zit enorm veel innovatie in sociaal ondernemerschap.

Alleen als je samenwerkt, krijg je een duurzame verandering voor de maatschappij.

Dit is een begeleidingstraject voor sociale ondernemers en social profit-organisaties. Binnen dit traject helpen Business Leaders van Johnson & Johnson Benelux deze innovatoren hun werkwijze verder te professionaliseren.

Maar de groei verloopt in twee richtingen. De mentoren leren op hun beurt ook veel van de sociale ondernemers. Verandering realiseren met een beperkt budget, gebruik maken van je netwerk ...zijn zaken waar deze ondernemers vaak beter in zijn. Peggy Van Casteren verwoordt het als volgt: "Het is een fantastische kruisbestuiving. Onze mentoren zijn erg onder de indruk van de sociale innovatoren. Sommigen blijven zich voor de organisatie inzetten en hebben vele jaren later nog steeds contact."

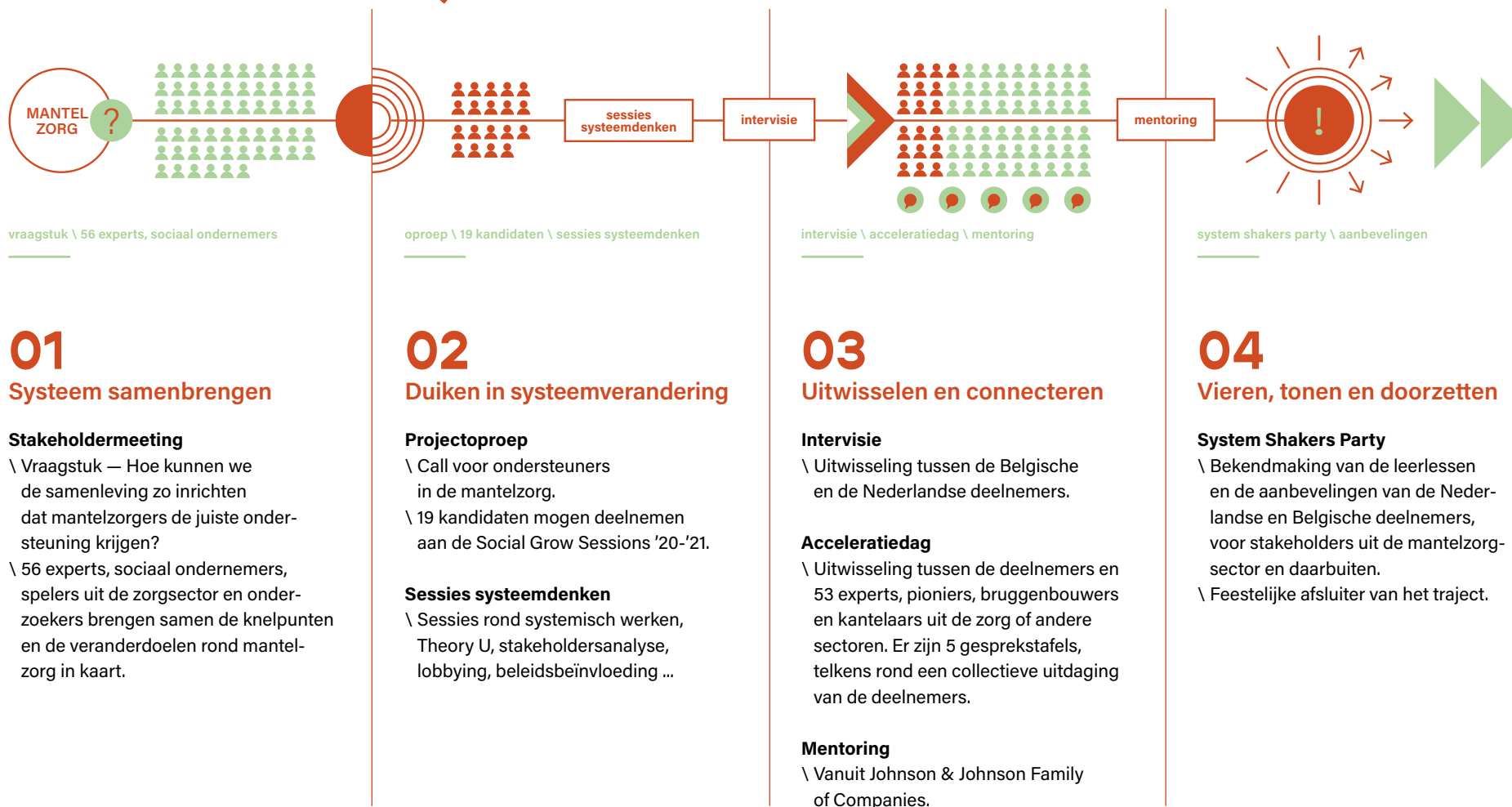
Naar een nieuwe mantelzorg

De voorbije jaren kregen verschillende organisaties individuele begeleiding tijdens de Social Grow Sessions. Voor de editie van 2020 werd er gekozen om samen met enkele sociale ondernemers de knelpunten in de mantelzorg aan te kaarten, innovatieve oplossingen voor te stellen en zo naar een nieuw systeem voor mantelzorg te evolueren. Hoe dat traject verliep, ontdek je op de volgende pagina. >

SOCIAL GROW SESSIONS 2020-2021

Een systeem veranderen doe je niet op een, twee, drie. Eerst verzamelden we de input van allerlei actoren rond mantelzorg. Daarna gingen de sociaal innovatoren en sociaal ondernemers grofweg anderhalf jaar samen aan de slag. Nu geven ze hun inzichten, toekomstbeeld en aanbevelingen terug aan het systeem.

DEELNEMENDE CASES BE-NL

01 Johnson & Johnson
Family of Companies
—

BE

- 02 Coda vzw
—
- 03 #ikzorgook
/Thomas More
Hogeschool
—
- 04 vzw Eindelijk
/projecten NAH
—
- 05 Magenta
/KU Leuven
—
- 06 Steunpunt
Mantelzorg
—
- 07 Samana
—
- 08 Hoplr
—
- 09 Casa Magnolia
—
- 10 Familiehulp
—
- 11 Âmeluna
—

NL

- 12 Genus Care
—
- 13 Mantelouder
—
- 14 Regie op Dementie
—
- 15 Stichting
Logeerhuizen
/Markant
—
- 16 RegieThuis
—
- 17 Florence
—
- 18 Haags
Ontmoeten
/Florence
—
- 19 Mark_us
—
- 20 MyWepp
—

01 JOHNSON & JOHNSON FAMILY OF COMPANIES

”

Voor veel werknemers voelt het als een taboe om over mantelzorg te spreken met hun werkgever. Dat moet anders.

 doelgroep
iedereen

 waar
wereldwijd

 opstart
1873

 contact/info
Peggy Van Casteren
pvancast@its.jnj.com

www.jnj.com/global-community-impact

FAMILY OF COMPANIES IN BENELUX

?

Wat doet jullie organisatie?

“Bij Johnson & Johnson streven we naar duurzame gezondheidszorg voor iedereen. We investeren in innovatief onderzoek naar medicatie en toepassingen voor de gezondheidssector, maar werken ook actief mee aan een maatschappelijke verandering, waarin ‘zorgen voor’ een centrale rol krijgt.”

!

Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?

“Mensen die aan mantelzorg doen, durven of kunnen vaak niet over hun problemen of zorgtaken spreken met hun werkgever. ‘Zorgen voor’ wordt als vanzelfsprekend en als een privézaak beschouwd, waardoor het voor veel werknemers als een taboe aanvoelt om moeilijkheden aan te kaarten. Veel werkgevers zien het vandaag nog niet als hun verantwoordelijkheid om na te denken over de combinatie tussen zorg en carrière, dat zien wij anders.”

→

Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuwe mantelzorg?

“Bij Johnson & Johnson maakt ‘care’ deel uit van het pad dat onze werknemers kunnen bewandelen, en dit in combinatie met werken, leren en zelfzorg. Op die manier willen we ‘zorgen voor’ bespreekbaar én beter combineerbaar maken, afhankelijk van de noden en wensen van de medewerker. We hopen dat we als grootste gezondheidsbedrijf in de wereld andere werkgevers kunnen inspireren om mee te werken aan deze mentaliteitswijziging.”

02 CODA VZW

”

Mantelzorgers moeten hun hele leven omgooien, en worden dan ook nog met een rigide zorgaanbod geconfronteerd.

 doelgroep
palliatieve patiënten en hun naasten

 waar
Noorderkempen

 opstart
1996

 contact/info
Alex de Kind
alex.dekind@coda.care

www.coda.care

?

Wat doet jullie organisatie?

“Coda biedt gespecialiseerde zorg aan palliatieve patiënten en ondersteunt ook hun naasten. Patiënten kunnen bij ons, onder andere, terecht in het dagcentrum en het hospice, of kunnen ondersteuning krijgen van ons thuiszorgteam. Bij dit alles focussen we op intens leven voor het sterven. Maar ook de naasten laten we niet los: voor hen hebben we bijvoorbeeld verschillende initiatieven rond rouwzorg.”

!

Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?

“De onduidelijkheid over wat mogelijk is of waar iemand recht op heeft, is soms schrijnend. Mantelzorgers moeten hun hele leven herorganiseren en worden dan ook nog met een rigide zorgaanbod geconfronteerd. Bovendien stopt de officiële mantelzorg op het moment dat de persoon die verzorgd wordt, sterft – maar de mantelzorger blijft wel met heel wat zaken zitten.”

→

Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuwe vorm van mantelzorg?

“Bij personen die volgens de huisarts een palliatief statuut hebben, zou de arts ook onmiddellijk en automatisch rechten kunnen toekennen aan de mantelzorger, wat deze laatste heel wat administratieve rompslomp zou besparen. Ook verdienen mantelzorgers veel meer erkenning. Ze verwerven competenties die ze ook op professioneel vlak kunnen inzetten. Laat ons die meer valoriseren.”

03

#IKZORGGOOK /THOMAS MORE HOGESCHOOL

”

Waarom zouden we de ervaring van een mantelzorger niet als verworven competentie kunnen erkennen?

doelgroep
mantelzorgorganisaties, zorgverleners en mantelzorgers

waar
Vlaanderen

opstart
2013

contact/info
Annelies De Bruyne
ikzorggook@thomas-more.be

www.ikzorggook.be

Wat doet jullie organisatie?

“#ikzorggook is een onderzoeksproject binnen de opleiding Verpleegkunde aan de Thomas More Hogeschool. Vanuit concrete vragen rond mantelzorg en op basis van wetenschappelijk onderzoek werken we materiaal uit waar mantelzorgers, zorgverleners of organisaties echt mee aan de slag kunnen gaan.”

Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?

“Een eerste probleem is dat het aanbod aan ondersteuningsmiddelen niet toegankelijk genoeg is. Mantelzorgers weten vaak niet wat ze zoeken en vinden daarom moeilijk gepaste hulp. Soms beseffen ze niet eens dat ze mantelzorger zijn. Daarnaast worden veel kansen gemist doordat bepaalde actoren niet betrokken worden in het mantelzorgverhaal. Een grote bewustmaking bij bedrijven, jongeren ... zou het (h)erkennen van mantelzorg al heel wat vooruithelpen.”

Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuwe vorm van mantelzorg?

“We moeten evolueren naar een maatschappij waarbinnen ‘zorgen voor’ als normaal beschouwd wordt. Op die manier kunnen we een groter draagvlak creëren voor mantelzorg. Mantelzorg is een positief verhaal. Waarom zouden we de ervaring van een mantelzorger niet als verworven competentie kunnen erkennen?”

#ikzorggook

You Care? We Care!
Zorg om mantelzorg

04

VZW EINDELIJK /PROJECTEN NAH

”

Mantelzorg moet vanuit kracht vertrekken, niet vanuit een onhoudbare verplichting.

doelgroep
volwassenen met een niet-aangeboren hersenletsel

waar
ruime omgeving
Buggenhout

opstart
2000

contact/info
Elke Sarens
info@naheindelijk.be

www.naheindelijk.be

Wat doet jullie organisatie?

“Bij NAH Eindelijk zorgen we voor dagondersteuning, begeleiding bij wonen en werken, en individuele begeleiding van volwassenen met een niet-aangeboren hersenletsel. Bij deze zeer gevarieerde doelgroep is zorg op maat noodzakelijk, waarbij we steeds focussen op zelfredzaamheid. We doen dit in samenwerking met de mantelzorgers en ondersteunen hen ook met de hulp die zij nodig hebben.”

Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?

“Veel mantelzorgers cijferen zich volledig weg voor de persoon die ze verzorgen en voelen zich schuldig als ze taken uitbesteden. De huidige maatschappij houdt geen rekening met niet-professionele zorg, waardoor mantelzorg combineren met een eigen leven, job of studie vaak onhoudbaar blijkt.”

Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuw mantelzorgsysteem?

“Mantelzorg moet vanuit kracht vertrekken, niet vanuit een onhoudbare verplichting. Er is nood aan flexibiliteit en ondersteuning op maat, zodat elke mantelzorger kan kiezen welk aspect van de zorg hij op zich neemt. We pleiten voor een regionaal aanspreekpunt waar mantelzorgers met alle vragen terecht kunnen als de zorg te zwaar wordt.”

05 MAGENTA /KU LEUVEN

De mantelzorger moet als persoon gezien worden, en mag niet enkel beschouwd worden als een zorgactor.

doelgroep
ouders van kinderen en jongeren met een handicap of chronische ziekte

waar
Vlaanderen en Brussel

opstart
2012

contact/info
Noor Seghers
magenta@kuleuven.be

www.magentaproject.be

Magenta

Wat doet jullie organisatie?

"Magenta wil ouders van een kind met een chronische aandoening helpen om voor het hele gezin, en dus ook voor henzelf, een goed leven uit te bouwen. We koppelen wetenschappelijke inzichten aan de praktijk. We organiseren vormingen en workshops, waarin ervaringsdeskundigen hun kennis met lotgenoten kunnen delen."

Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?

"Door de lange wachtlijsten binnen de zorgsector, is mantelzorg vaak geen keuze maar een verplichting. Mantelzorgers hebben het niet altijd makkelijk om zorg, werk en leven te combineren. Het blijft te veel een individuele worsteling, terwijl hun inzet net zo waardevol is. Onderzoek wees namelijk uit dat het werk van mantelzorgers in het Vlaamse gewest, overeenkomt met 121.000 voltijdse banen."

Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuwe vorm van mantelzorg?

"De mantelzorger moet als persoon gezien worden, en mag niet enkel beschouwd worden als een zorgactor. Er is ook een grote nood aan onafhankelijke informatie over alle mogelijke ondersteuning, waarbij mantelzorg niet mag herleid worden tot 'zorg voor een bejaarde ouder.'"

06 STEUNPUNT MANTELZORG

Een zorgsysteem, waar patiënt, beroepskracht en mantelzorger een evenwaardige plaats krijgen, moet de norm worden.

doelgroep
alle mantelzorgers en mensen met een zorgnood

waar
Vlaanderen en Brussel

opstart
1999

contact/info
Naomi De Bruyne
info@steunpunt-mantelzorg.be

www.steunpunt-mantelzorg.be

steunpunt
mantelzorg

Wat doet jullie organisatie?

"Bij Steunpunt Mantelzorg informeren we mantelzorgers en mensen met een zorgnood over alle aspecten van mantelzorg: van premies over rouw tot zelfzorg. Daarnaast willen we de zorg- en welzijnssector en ook het grote publiek bewustmaken, zodat mantelzorgers erkenning krijgen en zichzelf sneller als mantelzorger herkennen. Tenslotte behartigen we ook de belangen van mantelzorgers op overlegmomenten met de overheid en onderzoeksgroepen."

Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?

"Er zijn veel problemen en stilaan evenveel oplossingen, maar die oplossingen zijn vaak gewoon een pleister op een gapende wonde. Een structurele verandering is nodig."

Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuw mantelzorgsysteem?

"We hebben nood aan een mindshift in de zorg en de maatschappij. Een triadisch zorgsysteem, waar patiënt, beroepskracht en mantelzorger een evenwaardige plaats krijgen, zou de norm moeten worden. Zo krijgt de mantelzorger automatisch meer erkenning en rechten."

07 SAMANA

Er is nood aan meer maatschappelijk bewustzijn, waarbij ook jonge mantelzorgers niet uit het oog verloren worden.

doelgroep
mensen met een chronische ziekte en hun mantelzorgers

waar
Vlaanderen

opstart
1950

contact/info
Ilse Janssens
mantelzorg@samana.be

www.samana.be

Wat doet jullie organisatie?

"Samana is een socio-culturele organisatie die mensen met een chronische ziekte en hun mantelzorgers ondersteunt. We willen mantelzorgers versterken door cursussen en vormingen te geven. Vrijwilligers van onze lokale afdelingen organiseren activiteiten en lokale verbinding tussen mensen. We zetten ook in op ontmoetingen tussen lotgenoten, zodat zij ervaringen kunnen delen."

Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?

"Mantelzorg blijft te vaak onder de radar: mensen beschouwen zichzelf niet als mantelzorger en ook andere actoren, zoals de gezondheidssector, scholen of werkgevers, herkennen deze situatie niet. Er bestaat al heel wat ondersteuning, maar mantelzorgers beseffen niet altijd dat ze hier recht op hebben."

Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuw mantelzorgsysteem?

"Er is nood aan meer maatschappelijk bewustzijn rond mantelzorg, waarbij ook de jonge mantelzorgers niet uit het oog verloren worden. Er moet meer gesensibiliseerd en geïnformeerd worden, zodat er een grotere waakzaamheid ontstaat in de omgeving van mantelzorgers."

08 HOPLR

Het wordt tijd dat de zorgsector de scepsis ten opzichte van digitale tools laat varen.

doelgroep
buurtnetwerken en lokale overheden

waar
Benelux

opstart
2013

contact/info
Jennick Scheerlinck
services@hoplr.com

www.hoplr.com

Wat doet jullie organisatie?

"It's all about community building, zo luidt de missie van Hoplr. Met digitale tools willen we het sociaal kapitaal van buurtnetwerken activeren en gemeenschapsvorming stimuleren. We hebben hiervoor een app ontwikkeld en organiseren workshops voor lokale overheden. Binnenkort starten we een project met buurtconciërges op. Als lokaal aanspreekpunt gaan deze conciërges op zoek naar oplossingen voor concrete vragen, waardoor bijvoorbeeld mantelzorgers door mensen uit de buurt ondersteund kunnen worden."

Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?

"Er rust als het ware een taboe op mantelzorg. De onderwaardering en onbespreekbaarheid zorgen ervoor dat hulp vragen niet evident is. Maar in een tijd waarin de professionele zorg steeds meer onder druk komt te staan en mensen langer thuis blijven wonen, is het net belangrijk dat mantelzorgers ondersteund worden, bijvoorbeeld door een buurtnetwerk."

Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuw mantelzorgsysteem?

"Het wordt tijd dat de zorgsector de scepsis ten opzichte van digitale tools laat varen. Er bestaan online oplossingen die het leven offline zoveel beter maken. We moeten zeker niet de hele gezondheidszorg digitaliseren, maar wel op zoek gaan naar de sweet spot, de ideale balans tussen online en offline."

09 CASA MAGNOLIA

” Door een gebrek aan thuisondersteuning is het overleven tussen de verschillende opvangperiodes in een respijthuis.

doelgroep
gezinnen met een zwaar ziek kind

waar
Vlaams-Brabant

opstart
2017

contact/info
Hanne Van Laer
info@casamagnolia.be

www.casamagnolia.be

Wat doet jullie organisatie?

“Casa Magnolia biedt tijd, ruimte en rust voor gezinnen die thuis een zwaar ziek kind verzorgen. We hebben hiervoor vier projecten. Onze Helpende Handen helpen bij praktische, huishoudelijke zaken. De Snoezelmobiel zorgt dat zieke kinderen ook zonder verplaatsing kunnen snoezelen. Met Lot-genotencontacten brengen we mantelzorgouders bij elkaar tijdens ontspannende activiteiten. Onze Gespecialiseerde Oppasdienst, ten slotte, neemt de zorg voor het kind even over.”

Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?

“Het systeem werkt de noden van mantelzorgers tegen. Er is veel vraag naar pediatriesch thuisverpleegkundigen ter ondersteuning van mantelzorgouders, maar het bestaande wettelijke kader voorziet te weinig vergoedingen. Door het ontbreken van een professionele thuisondersteuning is het vaak overleven van de ene naar de andere opvangperiode in een respijthuis.”

Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuw mantelzorgsysteem?

“Er is nood aan een andere mentaliteit in de zorg-sector. Professionals werken nog al te vaak puur curatief. Ze associëren palliatieve zorgen alleen met oudere mensen, maar verliezen andere doelgroepen uit het oog.”

10 FAMILIEHULP

Er moet meer tijd zijn om met de mantelzorg in gesprek te gaan. Een luisterend oor doet al heel veel.

doelgroep
iedereen die zorg en ondersteuning nodig heeft in het dagelijkse leven

waar
Vlaanderen en Brussel

opstart
1949

contact/info
Kathleen Frits
kathleen.frits@familiehulp.be

www.familiehulp.be

Wat doet jullie organisatie?

“Familiehulp biedt een breed gamma aan diensten aan iedereen met een zorgnood of die huishoudelijke ondersteuning wenst: gezinszorg, kleinschalige dagopvang, poetshulp met dienstencheques... Hierbij hebben we niet enkel oog voor onze klanten, maar ook voor de mantelzorgers die naast hen staan. We willen hen flexibel ondersteunen met de hulp die zij op dat moment nodig hebben en passen ons aanbod dus aan de vraag aan.”

Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?

“Het voelt vanzelfsprekend om te zorgen voor degene die je graag ziet, maar daardoor realiseren mensen niet altijd dat ze mantelzorger zijn. Het is belangrijk om voor de klant te zorgen, maar ook de mantelzorger heeft nood aan ondersteuning. Vandaag wordt de draagkracht van mantelzorgers vaak overschreden en worden ze met administratie overladen, terwijl ze dikwijls de spilfiguur in het hele zorgverhaal zijn.”

Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuw mantelzorgsysteem?

“Heel wat problemen kunnen opgelost worden door nog meer sectoroverschrijdend samen te werken. Tijdens de coronacrisis werden de handen in elkaar geslagen, het is belangrijk om op hetzelfde elan door te gaan. Daarnaast moet er meer tijd vrijgemaakt worden om met de mantelzorger in gesprek te gaan en te polsen naar zijn noden en behoeften. Een luisterend oor doet al heel veel.”

11 ÂMELUNA

” Er is nood aan lijn tussen de verschillende initiatieven, zodat mantelzorgers de hulp kunnen vinden die ze echt nodig hebben.

doelgroep Iedereen betrokken bij patiënt- en familie-gerichte zorg

waar Eerstelijnszone Baldemore (Balen, Dessel, Mol, Retie)

opstart 2019

contact/info
Lieve Stouthard
info@ameluna.be
www.ameluna.be

Wat doet jullie organisatie?
“Âmeluna is een vzw die de mens achter het ziekte-proces ondersteunt en versterkt. We helpen mantelzorgers, op maat, om hun zorgpad uit te stippelen vanaf het prille begin. Voorbereid zijn op wat komen gaat, weten waar je terecht kan als het écht nodig is, zodat zelfredzaamheid op tijd overgaat in samen redzaam zijn.”

Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?
“De mantelzorger blijft te veel en te lang onder de radar. De stem van de mantelzorger ontbreekt, waardoor er weinig erkenning is én de noden en mogelijkheden moeilijk in kaart kunnen gebracht worden. Bestaande organisaties bereiken te weinig hun doel, zijn versnipperd en werken langs elkaar heen. Er is nood aan lijn tussen de verschillende initiatieven, zodat mantelzorgers de hulp kunnen vinden die ze echt nodig hebben.”

Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuw mantelzorgsysteem?
“Er is meer aandacht nodig voor vroegtijdige zorg-planning in de puurste zin van het woord. Voorbereid zijn op wat komen gaat op het moment dat zorg nog licht, draagbaar en vanzelfsprekend is. Weten op wie je terug kan vallen als het nodig is. Dit kan alleen binnen een landschap waarin de zorg- en welzijnsorganisaties, op een simpele, overzichtelijke en doeltreffende manier, in verbinding staan en elkaar versterken.”

12 GENUS CARE

” Waarom bestaat er nog geen overkoepelend platform dat info bundelt op basis van de wensen van de mantelzorger?

doelgroep zorginstellingen en mantelzorgers van oudere personen

waar Nederland en België

opstart 2018

contact/info
Marie-Christine Vierhout
support@genuscare.nl

www.genuscare.nl

Wat doet jullie organisatie?
“Genus Care ontwikkelde een slimme fotolijst die kan helpen bij mantelzorg. Via een app kunnen familieleden videobellen en foto's doorsturen naar de lijst, wat zorgt voor een nauwer contact. Maar de fotolijst bevat ook heel wat slimme sensoren die meten hoe het met de persoon gaat en de mantelzorger signaleren als er zich een atypische situatie voordoet.”

Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?
“Door de versnippering van de zorg is het op vandaag helemaal niet duidelijk wie recht heeft op welke vergoeding of welke verzekering tussenbeide kan komen bij mantelzorg. Ook is er binnen de gezondheidssector te weinig kennis van beeldschermzorg. Fysiotherapeuten zouden hier bijvoorbeeld veel meer gebruik van kunnen maken.”

Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuw mantelzorgsysteem?
“Wie een nieuwe auto wil kopen, kan op talrijke platformen zijn wensen ingeven en krijgt een overzicht van alle interessante wagens. We hebben nood aan een platform waar je als mantelzorger je noden kan aanduiden en dat overkoepelend alle vergoedingen, mogelijkheden, hulpmiddelen of verzekeringen samenbrengt.”

13 MANTELOUDER

”

Er bestaan zo veel verschillende mantelzorginstanties... Het kan allemaal veel efficiënter en goedkoper.

doelgroep
mantelouders van kinderen met een beperking

waar
Haarlem

opstart
2020

contact/info
Marcel de Groot
marcel@studio-cocreatie.nl

www.mantelouder.nl

?

Wat doet jullie organisatie?

“Wij bieden ouders van kinderen met een beperking een one-stop-shop: één loket waar ze met al hun vragen over mantelzorg terecht kunnen. Daarnaast brengen we alle betrokkenen samen om ervaringen te delen en kennis uit te wisselen. Met deze input gaan we verder aan de slag en realiseren we een leer- en experimenteerplek waar multidisciplinaire teams oplossingen bedenken voor de uitdagingen die mantelouders ervaren.”

!

Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?

“Ouders van kinderen met een beperking beseffen vaak niet dat ook zij mantelzorgers zijn, en dat mantelzorg dus niet enkel op ‘zorgen voor een ouder’ slaat. Bovendien worden ze geconfronteerd met een heel complexe wet- en regelgeving, waarbij ze vaak van het kastje naar de muur gestuurd worden.”

→

Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuw mantelzorgsysteem?

“Wij zijn absolute voorstander van één mantelzorgloket per gemeente. Nu bestaan er zo veel verschillende instanties... Het kan allemaal veel efficiënter en goedkoper. Daarnaast zou het goed zijn om de groep van mantelouders meer bekendheid te geven.”

14 REGIE OP DEMENTIE

”

We moeten naar een systeem dat vraagt wat er nodig is, en niet over de hoofden heen beslist.

doelgroep
kinderen van ouders met dementie

waar
Regio Haarlem

opstart
2019

contact/info
Hilma van Slooten
info@regieop-dementie.nl

www.regieop-dementie.nl

?

Wat doet jullie organisatie?

“Regie op Dementie is een online platform dat kinderen van ouders met dementie wil ontzorgen en inspireren. Enerzijds vinden ze hier een levenslijn van een persoon met dementie, met praktische tips per fase. Anderzijds bundelen we op ons platform een overzicht van de mogelijkheden in de regio. We werken hierbij vanuit een positieve ingesteldheid en focussen op een kwaliteitsvol en gezond leven.”

!

Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?

“De informatie die je als mantelzorger krijgt, is vaak veel te beperkt. Je krijgt een foldertje, maar geen begeleiding. Er wordt ook te veel gefocust op wat niet meer kan, terwijl er nog zoveel mogelijkheden zijn. Technische of digitale hulpmiddelen, zoals domotica of een zorghorloge, zouden hierbij kunnen helpen, maar deze denkrichtingen worden te weinig benut binnen de zorg.”

→

Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuw mantelzorgsysteem?

“We moeten naar een systeem dat vraagt wat de mantelzorger en de persoon die zorg nodig heeft, willen, en dat dus niet langer over de hoofden heen beslist. Het is tijd dat we loskomen van bepaalde methodieken en mensen meer verantwoordelijkheid geven. Zowel patiënten als mantelzorgers moeten hun eigen keuzes kunnen maken.”

15 STICHTING LOGEERHUIZEN /MARKANT

” Mantelzorg zou geen probleem mogen zijn, zorgen is iets dat we gewoon met z'n allen samen moeten doen.

doelgroep
mantelzorgers

waar
Amsterdam

opstart
1976

contact/info
Karin de Roo
info@markant.org

www.markant.org

Stichting Logeerhuizen
Amsterdam

Wat doet jullie organisatie?

“Markant organiseert verschillende initiatieven om mantelzorg de ondersteunen. Dat gaat heel breed: we hebben een expertisecentrum voor professionals in de zorg, onderwijs en welzijn, bieden verschillende vormen van ondersteuning, geven vormingen, bijvoorbeeld over zelfzorg, doen onderzoek en organiseren lotgenotencontacten. Daarnaast hebben we logeershuis voor respijtzorg en werken we met vrijwilligers die de zorg even kunnen overnemen.”

Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?

“Mantelzorgers vinden niet altijd de hulp die ze nodig hebben, zeker voor mensen met een niet-Westerse achtergrond is dit moeilijk. De combinatie tussen mantelzorg en werk is sowieso al heel zwaar, maar door de coronacrisis en het deels wegvallen van de professionele zorg is de situatie nog heel wat erger geworden.”

Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuwe vorm van mantelzorg?

“We moeten evolueren naar een maatschappij waar mantelzorg als een normaal aspect van het leven beschouwd wordt. Mantelzorg zou geen probleem mogen zijn, zorgen moeten we gewoon met z'n allen samen doen. Dan wordt het voor de mantelzorger makkelijker om hulp te aanvaarden, want vaak kan een kleine, praktische ondersteuning al een wereld van verschil betekenen.”

16 REGIETHUIS

De druk op de werkende mantelzorger is nefast voor de mantelzorger zelf, maar ook voor de werkgever.

doelgroep
werkende
mantelzorgers

waar
Nederland

opstart
2020

contact/info
Ingrid Zonne
info@regiethuis.nl

www.regiethuis.nl

Wat doet jullie organisatie?

“Wij ontwikkelen een data-gedreven platform, dat werkende mantelzorgers helpt om de zorgdruk aan hun draagkracht en situatie aan te passen. Wij gebruiken hiervoor bestaande oplossingen, die wij optimaal op de behoefte van de mantelzorger aansluiten. Deze krijgt enkel relevante informatie en kan vanuit huis oplossingen regelen. Met als resultaat minder stress en regeltijd, een betere levenskwaliteit en voor werkgevers een daling van het ziekteverzuim en bescherming van de arbeidsproductiviteit.”

Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?

“Bij mantelzorg ben je nooit vrij van de zorg voor je naaste. Als die druk niet zo nu en dan afneemt, kan een mantelzorger uitvallen. Deze druk neemt de komende jaren echter toe door een stijgend aantal zorgbehoevenden, minder ‘beschikbare’ mantelzorgers en een hogere druk op het sociale netwerk om voor naasten te zorgen. Veel mantelzorgers kennen de wettelijke regelingen niet of vinden de weg naar hulp niet. Daar wil RegieThuis wat aan doen!”

Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuwe vorm van mantelzorg?

“We hebben nood aan een eenvoudiger systeem en een transparant aanbod. Professionele zorg en vervangende mantelzorg zouden via één centraal loket te regelen moeten zijn. Bedrijven moeten verplicht mantelzorgregelingen uitwerken en er zou een groter maatschappelijk bewustzijn moeten komen, zodat mensen zich voorbereiden en niet wachten tot het te laat is.”

17 FLORENCE

” **Zorgtaken worden uitgedrukt in minuten, waardoor het bureaucratische het menselijke wegduwt.**

 doelgroep
personen die zorg nodig hebben en hun mantelzorgers

 waar
regio Haaglanden

 opstart
2004

 contact/info
Sandra Schouten
sandra.schouten@florence.nl

www.florence.nl

 Wat doet jullie organisatie?
“Florence biedt een breed scala aan zorgverlening: van verpleeghuizen en revalidatie tot thuiszorg en ondersteuning. Maar we richten ons niet enkel op mensen met een zorgnood, ook mantelzorgers behoren tot onze doelgroep. Mantelzorgers spelen namelijk een belangrijke rol binnen de zorg en verdienen ook ondersteuning.”

 Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?
“Mantelzorgers willen heel veel zelf doen en de patiënt zelf verkiest om zo lang mogelijk bij zijn of haar naaste(n) te blijven. Daardoor gaan veel mantelzorgers over hun grenzen en worden ze soms ook zelf ziek, met alle gevolgen van dien. Het huidige systeem voorziet wel ondersteuning voor patiënten, maar verliest nog te vaak de mantelzorger uit het oog.”

 Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuwe vorm van mantelzorg?
“Zorgtaken worden vandaag uitgedrukt in minuten, waardoor het bureaucratische het menselijke wegduwt en er geen tijd overblijft om mantelzorgvragen te beantwoorden. Het is belangrijk om in verbinding te blijven met mantelzorgers. Zo zou een 24/7-hulplijn die hen ook bij kleine problemen helpt, al een hele stap vooruit zijn.”

18 HAAGS ONTMOETEN /FLORENCE

” **Mantelzorgers zijn vaak overbelast, het is belangrijk dat ze af en toe wat ademruimte krijgen.**

 doelgroep
oudere personen en hun mantelzorgers

 waar
regio Haaglanden

 opstart
1973

 contact/info
Ilse Mijnhart
ilse.mijnhart@florence.nl

www.florence.nl

 Wat doet jullie organisatie?
“Haags Ontmoeten is een plek in de wijk waar Haagse ouderen die zelfstandig wonen en hun mantelzorgers vrij binnen kunnen lopen. Het is een plek om te ontmoeten, ervaringen te delen en te ontspannen. Florence heeft inmiddels 10 van deze Haags Ontmoeten-plekken en daarmee nemen we deels de zorg van mantelzorgers over.”

 Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?
“Mantelzorgers zijn vaak overbelast, omdat ze de hele zorg op hun schouders dragen. Het is belangrijk dat deze mensen af en toe wat ademruimte krijgen. Ook is het voor een beginnende mantelzorger een hells karwei om alle administratie te regelen, omdat elke organisatie of gemeente zijn eigen regels hanteert.”

 Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuw mantelzorgsysteem?
“Het is dringend tijd dat het beleid stopt met beslissingen te nemen over de hoofden van de mensen heen. Er wordt onvoldoende gekeken naar wat mensen echt nodig hebben en wat ze zelf willen. Het financiële aspect speelt hier ook een rol in, mensen worden naar de goedkoopste voorziening geleid, maar krijgen daar niet altijd de juiste ondersteuning.”

19 MARK_US

” **Het is hoog tijd dat mantelzorg niet langer als uitzonderlijk en tijdelijk beschouwd wordt.**

 doelgroep
iedereen met een zorgnood

 waar
Nederland

 opstart
2018

 contact/info
Monique Biloro
contact@mark-us.info

www.mark-us.info

Wat doet jullie organisatie?

“Bij Mark_Us willen we mensen, jong en oud, die afhankelijk zijn van de zorg van anderen, helpen en stimuleren om de regie in eigen handen te nemen. We functioneren als initiator die buiten de systeemwereld staat, en werken vanuit die positie andere woon-leefconcepten en samenwerkingsprojecten tussen organisaties uit. We zijn geen zorgaanbieder, maar focussen op de transformatie van het zorgproces aan de hand van vernieuwende diensten.”

Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?

“Er is binnen de zorgsector en tussen de zorgsector en de wereld van de mantelzorg weinig samenwerking. Er zijn perspectieven nodig voor vernieuwing en we hebben transformatievaardigheden te ontwikkelen. Mantelzorg is ook nog te vaak een synoniem voor ‘zorgen voor ouderen’, waardoor andere groepen die langdurig zorgen in de kou blijven staan.”

Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuw mantelzorgsysteem?

“Het is hoog tijd dat mantelzorg niet langer als uitzonderlijk en tijdelijk beschouwd wordt. We moeten groeien naar een zorgzame samenleving waar informele zorg normaal is en waar er op alle mogelijke leefgebieden rekening mee gehouden wordt.”

20 MYWEPP

Digitale tools en artificiële intelligentie kunnen mantelzorg perfect ondersteunen. We mogen niet bang zijn van innovatie!

 doelgroep
mensen met een cognitieve beperking en hun omgeving

 waar
België en Nederland

 opstart
2010

 contact/info
Pier Tholen
pier@mywepp.nl

www.mywepp.nl

Wat doet jullie organisatie?

“Met MyWepp ondersteunen we mensen met uiteenlopende vormen van cognitieve beperking én hun omgeving met digitale hulpmiddelen. We ontwikkelden hiervoor een app voor telefoon, tablet of beeldhorloge die inspeelt op de afzonderlijke behoeften van elke gebruiker. Zo zorgen we voor meer zelfredzaamheid en helpen we de zorg, het welzijn en de eventuele organisatie ervan vooruit.”

Welke problemen zien jullie op het vlak van mantelzorg?

“Er is nood aan meer efficiënte en privacy-vriendelijke oplossingen die de mantelzorger echt ontlasten. Het plannen en organiseren van zorg en welzijn door een partner of kinderen kan de oorspronkelijke emotionele band tussen hen en de persoon die hun hulp nodig heeft, veranderen. Dat leidt vaak tot spanningen.”

Wat zijn jullie aanbevelingen of dromen voor een nieuwe vorm van mantelzorg?

“Onze app maakt op vandaag al heel wat mogelijk: plannen en alarmeren, maar ook beeldbellen en ontspannen – aanpasbaar per gebruiker. Maar we moeten allemaal voortdurend blijven innoveren en bijvoorbeeld de kracht van artificiële intelligentie durven gebruiken. Digitale hulpmiddelen bieden mensen met een cognitieve beperking zelfstandigheid en privacy, en geven de mantelzorger meer ademruimte.”

DEZE SYSTEM SHAKERS DANSEN MEE

BE

We openen de dansvloer, maar we dansen niet alleen!
Deze organisaties engageren zich om mee te schudden aan
het systeem, en om actie te ondernemen voor een nieuwe mantelzorg.

						
						
						
						Wij shaken overtuigd mee!

DEZE SYSTEM SHAKERS DANSEN MEE

NL

WIJ OPENDEN MET PLEZIER DE DANSVLOER

FAMILY OF COMPANIES IN BENELUX

Voor **Johnson & Johnson Family of Companies in Benelux** vormt een goede gezondheid de basis van een prettig leven en van sterke gemeenschappen. Een goede gezondheid draagt ook bij aan vooruitgang. Dagelijks creëren de ruim 130.000 medewerkers bij Johnson & Johnson een wereldwijde impact op de gezondheid van de mensheid. Als 's werelds grootste en breedst georiënteerd gezondheidszorgbedrijf zet Johnson & Johnson zich al 130 jaar in om mensen op elke leeftijd en in elke levensfase gezond te houden, door de toegankelijkheid en betaalbaarheid van gezondheidszorg te verbeteren, door vitalere gemeenschappen en een gezonde geest te creëren en door een gezond lichaam en een gezonde omgeving binnen het bereik te brengen van iedereen en overal.

De Sociale InnovatieFabriek ondersteunt iedereen die met nieuwe en impactvolle recepten werkt aan een inclusieve maatschappij en een leefbare planeet. Sociaal innovatoren en sociaal ondernemers krijgen er hulp bij hun specifieke uitdagingen: via tools, workshops en trajecten, via de community van innovatoren of via het ecosysteem rond sociale innovatie en sociaal ondernemerschap. De Fabriek inspireert burgers, verenigingen, ondernemers, overheden en kennisinstellingen en stimuleert hen om maatschappelijk te innoveren. Want sociale innovatie en sociaal ondernemingen tonen vandaag in het klein wat morgen in het groot kan werken.

Kennisland bouwt aan een samenleving waarin maatschappelijke systemen mensen ondersteunen in plaats van tegenwerken. Samen met de stakeholders van complexe maatschappelijke vraagstukken experimenteert Kennisland om tot toekomstbestendige verandering te komen. Daarvoor werkt Kennisland samen met mensen die het dichtst op het vraagstuk zitten, zoals leraren, verpleegkundigen en bewoners, maar ook beleidsmakers, bestuurders en wetenschappers. Zo brengt Kennisland kennis, ervaring en beleid samen, om tot duurzame maatschappelijke vooruitgang te komen.

COLOFON

'NAAR EEN NIEUWE MANTELZORG' is een publicatie van de Sociale InnovatieFabriek, Johnson & Johnson Family of Companies in Benelux en Kennisland.

Met de enthousiaste medewerking van Coda vzw, #ikzorgook (Thomas More Hogeschool), vzw Eindelijk, Magenta (KU Leuven), Steunpunt Mantelzorg, Samana, Hoplr, Casa Magnolia, Familiehulp, Âmeluna, Genus Care, Mantelouder, Regie op Dementie, Stichting Logeerhuizen (Markant), RegieThuis, Florence, Haags Ontmoeten, Mark_us en MyWepp.

— SEPTEMBER 2021

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Sarah Schelstraete
Sociale InnovatieFabriek vzw
Cellebroersstraat 16b, 1000 Brussel
www.socialeinnovatiefabriek.be
info@socialeinnovatiefabriek.be

REDACTIE

Liselotte Carnel
www.vivalingua.be

VORMGEVING

Marlies Nachtergaele
www.witngrid.com

ILLUSTRATIES

Eugene and Louise
www.eugene-and-louise.com

AUTEURSRECHTEN EN HERGEBRUIK

Tenzij anders vermeld is alles in dit werk gelicenseerd onder de licentie Creative Commons Naamsvermelding 4.0 Internationaal (CC BY 4.0). Dit betekent dat je deze publicatie mag kopiëren, aanpassen en verder verspreiden, zelfs voor commerciële doeleinden, zolang je de maker van het werk vermeldt, een link naar de licentie (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>) plaatst en aangeeft of het werk veranderd is.

GEBRUIK DE VOLGENDE LITERATUURREFERENTIE

Naar een nieuwe mantelzorg —
Van strijd naar dans (2021),
Johnson & Johnson, Sociale InnovatieFabriek,
Kennisland. Gelicenseerd onder CC BY 4.0.